

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра української мови імені проф. Івана Ковалика

Затверджено
на засіданні катедри української мови
імені проф. Івана Ковалика
філологічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка

(протокол № 1 від 26 серпня 2021р.)

Завідувач катедри З.О. Купчинська

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни

«Культура наукового мовлення»,

що викладається в межах ОПП «Українська мова та література»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі

спеціальності 014. Середня освіта.

Спеціалізація 014.01. Середня освіта. Українська мова і література

Львів - 2021

Назва курсу	Культура наукового мовлення
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра української мови імені професора Івана Ковалика
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Спеціальність 014. Середня освіта. Спеціалізація 014.01. Середня освіта. Українська мова і література
Викладачі курсу	доц. Пілецький В.І.
Контактна інформація викладачів	vpilecky@ukr.net
Консультації по курсу відбуваються	Середа 12.00
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Завданням курсу з культури наукового мовлення – розвинути у студентів чуття наукової мови, виробити мовний смак, ознайомити їх з науковим стилем, розкрити особливості українського наукового мовлення, схарактеризувати властивості різноманітних наукових текстів. Цей курс забезпечує всебічне розуміння наукового стилю загалом та його лексики і синтаксису зокрема, а також готує студента-філолога до засвоєння особливостей наукового мовлення.
Коротка анотація курсу	Курс з культури наукового мовлення призначений для студентів-україністів третього року навчання за спеціалізацією «Середня освіта». Цей спецкурс дає студентові змогу вдосконалити своє наукове мовлення, пізнати особливості наукового стилю та засвоїти мовні засоби, що використовуються у ньому.
Мета та цілі курсу	Мета курсу – допомогти студентові засвоїти основні процеси формування і становлення наукового стилю сучасної української мови, з'ясувати мовні особливості наукового стилю та виробити навички практичного використання набутих знань. Культура наукового мовлення має загальнотеоретичні і практичні цілі. Загальнотеоретичні цілі курсу культури наукового мовлення полягають в тому, щоб: <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати процеси виникнення, формування і розвитку наукового стилю сучасної української мови; • усвідомити зв'язок наукового стилю з іншими стилями мови; • зрозуміти місце культури наукового мовлення у професійній діяльності філолога. Практичні цілі курсу вбачаємо в тому, що він допоможе: <ul style="list-style-type: none"> • засвоїти навички наукового мовлення; • читати, розуміти, аналізувати наукові тексти;

	<ul style="list-style-type: none"> • пояснювати закономірності та специфічні риси наукового стилю; • аналізувати типові відхилення від лексичних та синтаксичних норм у наукових працях.
<p style="text-align: center;">Література для вивчення Підручник.дисципліни</p>	<p><i>Основна</i> Семенов О.М. Культура наукової української мови. – К., 2010.</p> <p style="text-align: center;"><i>3. Додаткова</i></p> <p>Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. – К., 2004.</p> <p>Білоус М., Сербенська О. Екологія українського слова. Практичний словник-довідник. – Львів, 2005.</p> <p>Городенська К. Синтаксична специфіка української наукової мови // Українська термінологія і сучасність. Вип.ІV. – К., 2001. – С. 11 - 14.</p> <p>Жайворонок В.В. та ін. Українська мова в професійній діяльності: Навч. посібник. – К., 2006.</p> <p>Зарицький М.С. Актуальні проблеми українського термінознавства: Підручник. – К., 2004.</p> <p>Кочерга О. Деякі міркування про шляхи і манівці розвитку української наукової термінології // Сучасність.1994, – № 399–400. – С. 173–182.</p> <p>Культура мовлення вчителя-словесника. – Луганськ, 2007.</p> <p>Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Стилїстика української мови: Підручник. – К., 2003.</p> <p>Микитюк О.Р. Культура мовлення: особливості, завдання, цікавинки. Навчальний посібник. – Львів, 2014.</p> <p>Михайлова О.Г., Сидоренко А.А., Сухопар В.Ф. Українське наукове мовлення.Лексичні та граматичні особливості: Навч. посібник. – Харків, 2000.</p> <p>Непийвода Н. Мова української науково-технічної літератури (функціонально-стилістичний аспект. – К., 1997.</p> <p>Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови. Навч. посібник.– К., 2006;</p> <p>Основи наукового мовлення. Навч. посібник. – Черкаси, 2005;</p> <p>Панько Т., Кочан І., Мацюк Г. Українське термінознавство. Підручник. – Львів, 2004.</p> <p>Селігей П. Світло і тіні наукового стилю. – К., 2016.</p> <p>Струганець Л. Динаміка лексичних норм української літературної мови ХХ ст. – Тернопіль, 2002.</p> <p>Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О.Сербенська, З Терлак. – К., 2004.</p> <p>Струганець Л. Культура мови. Словник термінів. – Тернопіль, 2000.</p> <p>Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду. За ред. Лариси Масенко. – К, 2005.</p> <p>Українська термінологія і сучасність. Збірник наукових праць. – Вип. VI. – 2005; вип. VIII. – 2009.</p> <p>Ярема Степан. На теми української наукової мови. – Львів, 2002.</p>
<p>Тривалість курсу</p>	<p>один семестр (6)</p>

Обсяг курсу	32 години лекційних
Очікувані результати навчання	<p>Студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні етапи формування наукового стилю сучасної української літературної мови; • понятійний зміст основних поняття курсу: наукове мовлення, фахова мова, культура мови, науковий стиль, його специфічні риси і функції, підстилі наукового мовлення і їхні жанри; • специфіку усного та писемного різновидів наукового мовлення, мовні особливості різних жанрів наукового мовлення, • особливості мовленнєвого етикету в сфері науки; • особливості формування та сучасного функціонування української наукової термінології <p><i>вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати мовну специфіку різних жанрів наукового стилю; • виявляти типові відхилення від мовних норм у наукових працях різних жанрів; • застосовувати набуті знання в написанні курсових, дипломних і магістерських робіт; • користуватися різними видами термінологічних словників.
Ключові слова	Жанр наукового мовлення, культура мови, наукове мовлення, науковий стиль, підстиль, фахова мова,
Формат курсу	Очний, заочний
Теми	* СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Культура мови, стилістика, історія української літературної мови
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Використано два методи: пояснювально-ілюстративний та дослідницький. Перший полягає в тому, що викладач на лекції подає інформацію з основних питань курсу, а студенти сприймають, осмислюють та запам'ятовують її. Другий передбачає самостійне вирішення поставленої проблеми: студенти підбирають необхідні джерела інформації з питань культури наукового мовлення.
Необхідне обладнання	Проектор, таблиці
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 тести по 25 балів. Максимальна кількість балів – 50. • залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Академічна доброчесність: очікується, що роботи студентів будуть їхніми оригінальними дослідженнями. Відсутність</p>

	<p>покликань на використанні джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента, незалежно від масштабів плагіату чи обману, є підставою для того, щоб викладач її не зарахував. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, надає викладач виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студентів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання відповідних видів письмових робіт (впродовж семестру за виступи з доповідями та рецензіями на семінарі, участь в обговоренні. При цьому обов'язково враховується присутність на занятті та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями під час занять з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку</p>	<p>Предмет і завдання спецкурсу. Наукове мовлення як об'єкт дослідження. Основні етапи розвитку наукового стилю сучасної української літературної мови. Усна і писемна форма наукового мовлення. Поняття «культура наукового мовлення». Ознаки, особливості і функції наукового стилю. Типологія висловлювань у науковому стилі. Опис, розповідь, міркування в науковому мовленні.. Науковий доказ. Тези, аргументи, висновки. Підстили наукового стилю та їх жанрові різновиди. Власне науковий підстиль та його жанри: монографія, дисертація, стаття, курсова робота, магістерська робота. Науково-навчальний, науково-інформативний, науково-довідковий підстиль та їхні жанрові різновиди Мовні засоби наукового тексту. Загальнономовна, загальнонаукова й термінна лексика в науковому тексті. Вимоги до терміновжитку в науковому тексті Національнономовна специфіка українського наукового терміна. Відродження репресованих термінів. Роль та місце іншомовних термінів у різних терміносистемах. Морфологічні та синтаксичні особливості наукового тексту. Різні частини мови в науковому тексті.</p>

	<p>Типологія речень у науковому стилі. Типові відхилення від морфологічних і синтаксичних норм у наукових текстах. Проблеми збереження української мовної своєрідності наукового тексту. Проблеми творення і функціонування назв процесових понять. Відродження репресованих термінів. Росіянізми, англіцизми (американізми), інтернаціоналізми в сучасному науковому тексті. Синонімія і варіантність у сучасній українській науковій термінології.</p>
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
	Модуль 1				
7-8т. 4 год.	Предмет і завдання спецкурсу. Наукове мовлення як об'єкт дослідження. Основні етапи розвитку наукового стилю сучасної української літературної мови. Усна і писемна форма наукового мовлення. Поняття «культура наукового мовлення».	лекція	Семеног О.М. Культура наукової української мови.– К., 2010		
9-10 т. 4 год.	Науковий стиль як функціональний різновид літературної мови. Ознаки, особливості і функції наукового стилю. Сучасні дослідники наукового стилю.	лекція	Семеног О.М. Культура наукової української мови.– К., 2010		
11 т. 2 год.	Типологія висловлювань у науковому стилі. Опис, розповідь, міркування в науковому мовленні. Науковий доказ. Тези, аргументи, висновки.	лекція	Семеног О.М. Культура наукової української мови.– К., 2010		
	Модуль 2				
13-15 т. 6 год.	Підстили наукового стилю та їх жанрові різновиди. Власне науковий підстиль та його жанри: монографія, дисертація, стаття, курсова робота, магістерська робота. Науково-навчальний, науково-інформативний, науково-довідковий підстили та їхні жанрові різновиди.	лекція	Семеног О.М. Культура наукової української мови.– К., 2010		
16 т. 2 год.	Мовні засоби наукового тексту. Загальнономовна, загальнонаукова й термінна лексика в науковому тексті.	лекція	Семеног О.М. Культура наукової української мови.– К., 2010		

17-18 т. 4 год.	Вимоги до терміновжитку в науковому тексті Національномовна специфіка українського наукового терміна. Відродження репресованих термінів. Роль та місце іншомовних термінів у різних терміносистемах	лекція	Українська мова у XX сторіччі: історія лінгвоциду. За ред. Лариси Масенко. – К, 2005. Семеног О.М. Культура наукової української мови.– К., 2010		
19-20т. 4 год.	Морфологічні та синтаксичні особливості наукового тексту. Різні частини мови в науковому тексті. Типологія речень у науковому стилі. Типові відхилення від морфологічних і синтаксичних норм у наукових текстах.	лекція	Семеног О.М. Культура наукової української мови.– К., 2010		
21-22 т. 4 год.	Проблеми збереження української мовної своєрідності наукового тексту. Національномовна специфіка українського наукового терміна. Проблеми творення і функціонування назв процесових понять. Відродження репресованих термінів. Росіянізми, англіцизми (американізми), інтернаціоналізми в сучасному науковому тексті. Синонімія і варіантність у сучасній українській науковій термінології.	лекція	Українська мова у XX сторіччі: історія лінгвоциду. За ред. Лариси Масенко. – К, 2005.		
23 т. 2 год.	Сучасні проблеми термінної лексикографії.	лекція	Боднар О.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська мова. – К., 2005. Семеног О.М. Культура наукової української мови. – К., 2010.		